

4

MİLYON TON

TÜRKİYE'NİN İPLİK
ÜRETİM KAPASİTESİ
MİKTARI

1.9

MİLYAR DOLAR

2018 YILINDA
YAPILAN İHRACAT
TUTARI

2.9

MİLYAR DOLAR

2018 YILI OCAK VE KASIM
DÖNEMİNDE YAPILAN
İPLİK İTHALATI TUTARI

İPLİK SEKTÖRÜ AR-GE VE İNOVASYONA SARILDI

HAZIRLAYAN:
MEHMET HANİFİ GÜLEL

Global pazardaki payını son yıllarda istikrarlı bir şekilde artıran Türkiye iplik sektörü küresel iplik ihracatında 7'nci sırada yer alıyor. İplik üretiminde yeniliklere hızlı ayak uydurması özelliği ile diğer ülkelerden ayrılan Türkiye, Ar-Ge tasarım ve inovasyonla ihracatta rekabet gücü elde ediyor.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Avrupa Birliği'nin en fazla iplik tedariki gerçekleştirdiği ikinci ülke konumunda bulunan Türkiye, orta vadede globalde en fazla ihracat gerçekleştiren ilk beş ülkeden biri konumuna yükselmeyi hedefliyor. Bu doğrultuda hareket eden ve iplik üretiminde yeniliklere hızlı ayak uydurması özelliği ile diğer ülkelerden ayrılan Türkiye; Ar-Ge, tasarım ve inovasyonla ihracatta rekabet gücü elde ediyor. Ancak tekstil ve hammaddeleri sektörünün önceliği olan ipliğin, kumaş gibi nihai mamul haline getirilerek ihraç edilmesi ve böylece sektörün daha fazla katma değer yaratması büyük önem taşıyor. Türkiye'nin küresel pazarda daha rekabetçi bir yapıya kavuşması için Ar-Ge ve tasarım çalışmalarının önemli olduğunu belirten uzmanlar, katma değerli üretimle ihracat odaklı çalışmalara ağırlık verilmesi gerektiğine dikkat çekiyor.

İlave vergilerle yeni dönemde üretim artışı bekleniyor

Öte yandan tekstil ve hammaddeleri sektörü içinde, dış ticaret açığı verilen en önemli alt ürün grubu olarak iplik bulunuyor. İplik ithalatının yaklaşık yüzde 40'ını oluşturan pamuk ipliği ve suni sentetik devamsız liflerden ipliklere belli oranlarda ilave gümrük vergisi getirildi. Söz konusu ilave vergilerle yeni dönemde üretim artışı bekleniyor. Fakat söz konusu vergilerin iplik sektöründe meydana gelen dış ticaret açığını azaltma noktasında önemli ama yetersiz olduğunu ifade eden uzmanlar, sektörde çok büyük yatırımların bulunduğunu ve yıllık 4 milyon tondan fazla üretim kapasitesine sahip olduğunu belirtiyor. Sektörün, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu ipliğin tamamını karşılayacak güce ve yetkinliğe sahip olduğunu aktaran uzmanlar, atıl kapasitede çalışan birçok firmanın ise gümrük vergileri oranlarının yeniden değerlendirilmesi halinde, yeni istihdam yaratacağını ve güçlü üretim alt yapısıyla ekonomiye daha fazla değer katabileceğini vurguluyor.

İplik ihracatı yüzde 7 artışla 1.9 milyar dolara yükseldi

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği'nden alınan bilgilere göre 2018 yılında iplik ihracatı yüzde 7 artışla 1.9 milyar dolara yükseldi ve üretiminin beşte biri ihraç ediliyor. İhracatın yüzde 61'i Avrupa Birliği ülkelerine yapılıyor. En

fazla iplik ihracatı yapılan ülkeler ise İtalya, İngiltere, Portekiz, Hollanda ve Belçika oldu. 2018 yılında en fazla ihracat gerçekleştirilen ülkelerden Portekiz'e yapılan ihracatın yüzde 25 ve Hollanda'ya ise yüzde 15 oranında artması dikkat çekti. 2018 yılı Ocak ve Kasım dönemi itibarıyla AB'nin iplik ithalatı ise yüzde 4 oranında geriledi. Ancak, Türkiye'nin hala yüksek olan iplik ithalatı, AB'nin dünya iplik ithalatından aldığı payını artırarak, yüzde 10'a çıkardı.

Türkiye'nin 2018 yılı Ocak ve Kasım döneminde iplik ithalatı ise yüzde 8.7 oranında

gerileyerek 2.9 milyar dolar değerinde gerçekleşti. İplik ithalatımızın yarısından fazlası Çin, Hindistan ve Endonezya'dan yapılıyor. 2018 yılı Ocak ve Kasım döneminde Çin'den iplik ithalatımız 628 milyon dolar, Hindistan'dan 541 milyon dolar, Endonezya'dan ise 288 milyon dolar değerinde gerçekleşti. Bu dönemde özellikle Sırbistan, Kazakistan gibi iplik sektöründe fazla yatırımları olmadığını bildiğimiz ülkelerden yüzde 2000'in üzerinde ithalat gerçekleştirilmesi ise ticaret sarması yolu ile ithalat yapıldığını gösteriyor.

Tekstil ve hammaddeleri sektörü içinde

dokuma kumaşlardan sonra en fazla ihracatı gerçekleştirilen ikinci alt ürün grubu konumundaki iplik sektörü, modern alt yapısı ile pamuk, dikiş, sentetik-suni filament lifler, sentetik-suni devamsız lifler, yün ve ince-kaba hayvan kılı ipliklerin yanı sıra bitkisel liften iplik ve ipek ipliği olmak üzere bütün iplik türleri iç piyasanın talebine göre üretilerek aynı zamanda ihraç ediyor. Bunun dışında katma değerli ürün ihracatında önemli bir yeri olan iplik sektörünün, teknik tekstil alanında da önemli bir yere sahip olduğuna işaret eden uzmanlar, bugün

Türkiye’de üretilen hijyenik kumaşlar, gümüş alaşımli antibakteriyel ameliyat elbiseleri, yangın koruyucu kıyafetler, kirlenmeyen ve su tutmayan nanoteknolojik kumaşların tamamı; yerli ve üzerinde önemli Ar-Ge çalışmaları yapılmış ipliklerden dokunuyor.

“Gümrük vergisi, üretici firmalarda yılınlık yarattı”

Tekstil imalatlarında son yıllarda polyester ipliğin pamuktan daha fazla kullanıldığını belirten Filament İplik Sanayicileri Derneği (FISDER) Yönetim Kurulu Başkan

Yardımcısı Arzu Işık, iplik sektöründeki en önemli problemlerden birinin hammaddeye ardi ardına gelen vergiler olduğuna dikkat çekti. Işık, “Türkiye’de arzı olmayan polyester filament ipliğin hammaddesi olan POY’deki vergiler, iplik ve kumaş üretimi ile konfeksiyon sektörüne, dolayısıyla tekstil sektörüne zarar veriyor.

Hammaddemiz POY’da gümrük vergisinin yanı sıra, referans fiyat uygulaması, anti dumping vergisi, en son da ilave gümrük vergisi getirilmesi, üretici firmalarda yılınlık yarattı. Dolayısı ile tekstüre iplik ithalatındaki önlemler yetersiz kaldı, ithalatın da önü açıldı” dedi. Vergiler nedeniyle sektörün kar ve istihdam kaybı yaşadığını, mevcut kapasitelerin azaldığını veya kullanılmadığını dile getiren Işık, artık yeni yatırımların gündeme çok daha az geldiğini ifade etti.

Türkiye’de polyester hammadde üretiminin kısmen yapıldığını ancak satışının yapılmadığını söyleyen Arzu Işık, “Ülkemizde üretilen ve satışı olan ürünler için elbette önlemler alınmalı, yerli üreticiler korunmalı. Ancak Türkiye’de piyasaya yeterli arzı olmayan POY için ardi ardına getirilen vergiler, en azından mevcut yatırımlar devreye alınıp satışlar başlayana kadar kaldırılmalı” açıklamasını yaptı. Dernek olarak vergilere karşı olmadıklarını ancak kademeli vergilendirmenin daha doğru bir uygulama olacağını aktaran Işık, “Üretici firmaların istihdamı artırması için daha fazla desteklenmesi, vergi konusunda avantajlar sağlanması, Ar-Ge faaliyetlerini artırarak, katma değerli ürünlerin üretilmesi yönünden desteklenmesi, yatırıma teşvik edilmesi ülkemizin tekstil ihracatının artırılmasında büyük rol oynayacaktır” şeklinde konuştu.

Piyasalardaki istikrarsızlığın, yükselen faiz oranlarının, döviz kurlarındaki ani dalgalanmaların, artan enerji maliyetlerinin geçen yıl sektörü olumsuz etkilediğine işaret eden Arzu Işık, “Piyasalardaki güven ortamının sağlanması, üretici firmaların daha fazla desteklenmesi halinde 2019’un sıçrama yılı olacağı inancındayız. Yatırım bir öngörüdür. Bunun için güven ortamının ve istikrarın sağlanması gerekiyor. 2019, tekstil sektöründe hedeflerin doğru kollarla hareket edilmesi gereken bir sene olacak” değerlendirmesini yaptı. Türkiye’nin hazır giyim ihracatında en büyük pay alan ikinci ülke olduğunu anlatan Işık, tekstilin elyaftan ipliğe, iplikten kumaşa, kumaştan

mensucata bir bütün olarak ele alınarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtti. Işık, iplikte yaşanan maliyet artışlarının tüm sektörü etkilediğine dikkat çekti.

FİSDER'in Türkiye'de 50'den fazla üyesi bulunuyor

Gelinen noktada tekstil sektörünün, kilo bazında en fazla katma değer üreten sektörlerin başında geldiğini vurgulayan Arzu Işık, Türkiye'de genel ihracatın kilogram birim fiyatının 1.31 dolar, tekstil sektörünün ortalamasının ise 4.38 dolar olduğunu hatırlattı. Bu noktada Ar-Ge merkezlerinin öneminin arttığına değinen Işık, "Derneğimiz bünyesindeki bir çok firma iplikten mensucata kadar pekçok alanda üretim yapıyor ve entegre yapının avantajlarından faydalanıyor. Böyle bir yapıda Ar-Ge büyük önem kazanıyor. Önümüzdeki yıllarda Ar-Ge çalışma-

larına daha fazla bütçe ayıran, teknik ve fonksiyonel tekstile yönelen, sürekli iyileşme süreçlerini doğru yönetebilen firmalar her zaman bir adım önde olacak" diye konuştu. Sektörün sorunlarını dile getirmek için iki yıl önce kurulan FİSDER'in Türkiye genelinde 50'den fazla üyesi bulunuyor. Dernek üyeleri yaklaşık 35 bin kişiyi istihdam ediyor.

Türkiye'de iplik sektöründe hammadde yatırımlarıyla, yatay ve dikey entegrasyon yatırımlarının süratle tamamlanması gerektiğine işaret eden Suni ve Sentetik İplik Üreticileri Birliği Genel Sekreteri (SUSEB) Eray Sanver, bunların tamamlanabilmesi için teşvik mekanizmaları kadar uluslararası haksız rekabete karşı etkin korunma mekanizmalarının geliştirilerek süratle uygulamaya alınması gerektiğini söyledi. Sektörün yaşadığı sorunların yapısal, Türkiye'den kaynaklanan ve küresel koşullardan kaynaklanan sorunlar

olarak sınıflandırılabileceğini kaydeden Sanver, bunlardan hammadde tedarikinde dışa bağımlılık nedeniyle yaşanan sorunların öne çıktığına dikkat çekti.

"Haksız ithalata karşı alınan önlemler yetersiz kaldı"

Geçen yıl haksız ithalata karşı alınan önlemlerin yetersiz kaldığına işaret eden Sanver, "Bu nedenle 2018 yılında beklenen bazı büyük yatırımlar yavaşlamıştır, bir kısmı da ertelenmiştir. 2019 yılında bölgemizde ve küresel ortamda yerli üretimin önemi giderek daha fazla ortaya çıkıyor" diye konuştu.

Sentetik iplik ve elyaf ihracatında Avrupa pazarlarının halen önemini koruduğunu belirten Eray Sanver, özellikle Avrupa'daki teknik tekstil ve otomotiv endüstrisinin en önemli tedarikçilerinin Türk sentetik iplik ve elyaf üreticileri olduğuna işaret etti. 2018'de sentetik iplik ve elyaf ithalatının 1,073 milyon ton olduğunu hatırlatan Sanver, ihracatın ise 133 bin 129 tona yükseldiğini bildirdi. Türkiye sentetik iplik ve elyaf endüstrisinin 2018 yılındaki toplam üretiminin, 2017 yılındaki 1,8 milyon tonluk üretiminin yaklaşık 100 bin ton altında gerçekleşeceğini belediklerini kaydeden Sanver, bu yıl ise alınan tedbirler ile birlikte 2017 seviyesinin üzerine çıkılmasının öngörüldüğünü dile getirdi.

Sektörün Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarının, kökleşmiş entegre üretim yapan firmalarda çok ileri düzeye ulaştığının altını çizen Eray Sanver, "Dünyadaki sektörel gelişim ve trendlere baktığımızda sentetik iplik ve türevlerinin giderek daha fazla kullanılmaya başladığını görebiliriz. Özellikle teknik tekstillerin son yıllarda çok fazla gelişmesine bağlı, hammadde olarak sentetik iplik ve elyaf üretiminde de yeni ürünler ortaya çıkmaya başlamıştır" dedi.

Pek çok alanda karşılaşılan teknik tekstillerin sektör için önemine de işaret eden Sanver, klasik tekstiller alanındaki temel tekstil bilgilerinin üzerine yeni know how'lar eklenmesi ve teknik tekstillerin hizmet verdiği sektörlerle sıkı bir işbirliğine gidilip onların beklentilerinin çok iyi anlaşılması gerektiğini aktardı. Sanver, dünyada doğal liflerin yarattığı boşluğu dolduran sentetik iplik ve elyaf sektörünün, günümüzde konvansiyonel kullanım alanlarının dışına çıkarak yüksek teknolojiyi destekleyen teknik tekstillere yöneldiğini, ayrıca farklı hammadde arayışlarının da sürdüğünü dile getirdi.

“TİCARET SAPMASI YOLU İLE TÜRKİYE’YE İPLİK GİRİŞİ YAPILIYOR”

Ahmet ÖKSÜZ
İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri
İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

Avrupa Birliği’ne en fazla iplik tedariki gerçekleştiren ikinci ülke konumunda bulunan Türkiye, global iplik pazarındaki payını sürekli artırıyor. 2018 yılında iplik ihracatının yüzde 7 oranında artışla 1.9 milyar dolara ulaştığını kaydeden İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Öksüz, “AB’nin resmi istatistik kurumu güncel verilerine göre 2018 yılı Ocak-Kasım dönemi itibarıyla bölgedeki genel iplik ithalatı yüzde 4 oranında gerilerken, Türkiye ithalatını artırarak AB’nin dünya iplik ithalatındaki payını yüzde 10’a yükseltti. Önceliğimiz; yarı mamul olan ipliğin kumaş gibi nihai mamul haline getirilerek ihraç edilmesi ile sektörün Türkiye’ye daha fazla katma değer yaratması” dedi.

Kumaş ve konfeksiyon sektöründe en fazla ihtiyaç duyulan yarı mamullerden birinin iplik olduğunu belirten Ahmet Öksüz, Türkiye’nin yıllık iplik üretiminin yaklaşık beşte birini ihraç ettiğini söyledi. Önceliklerinin yarı mamul olan ipliğin kumaş gibi nihai mamul haline getirilerek ihraç edilmesi ve böylelikle sektörde daha fazla katma değer yaratmak olduğunu belirten

Sırbistan, Kazakistan gibi iplik sektöründe fazla yatırımları olmayan ülkelere yüzde 2000’in üzerinde ithalat gerçekleştirildiğini bildiren İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Öksüz, ticaret sapması yolu ile Türkiye’ye iplik girişi yapıldığını belirtti.

Öksüz, bununla birlikte global pazarda rekabetçi sistemin bir oyuncusu olmayı ve sektörü dinamik kılarak ülkeye döviz kazandırmayı hedeflediklerini bildirdi. Türkiye’nin 2017 yılında iplik ihracatının yüzde 10 oranında artarak yaklaşık 1.8 milyar dolar değerinde gerçekleştiğini açıklayan Öksüz, “2018 yılında ise iplik ihracatımız tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaştı, yüzde 7 oranında artarak 1.9 milyar dolara yükseldi. Diğer taraftan 2017 yılında yüzde 15 oranında artarak 3.4 milyar dolar değerine ulaşan iplik ithalatımız; 2018 yılı Ocak-Kasım döneminde 2.9 milyar dolar değerinde gerçekleşti” diye konuştu.

İplik ihracatının yüzde 61’i AB ülkelerine yapılıyor

Türkiye’nin iplik ihracatının yüzde 61’ini AB ülkelerine gerçekleştirdiğine değinen Ahmet Öksüz, en fazla iplik ihracatı yapılan ülkelerin ise İtalya, İngiltere, Portekiz, Hollanda ve Belçika olduğunu aktardı. 2018 yılında en fazla iplik ihracatı yapılan pazarlardan Portekiz’e yüzde 25, Hollanda’ya ise yüzde 15 oranında artışın ise sektör açısından önemli olduğunu ileten Öksüz, 2018 yılı Ocak-Kasım döneminde iplik ithalatının ise yüzde 8.7 oranında gerileyerek 2.9 milyar dolar değerinde gerçekleştiğini kaydetti. Bu düşüşte yılın ikinci yarısında kurlarda yaşanan aşırı hareketlerin önemli etkisi olduğuna dikkat çeken Öksüz, “2018 yılında döviz kurlarında yaşanan olağan dışı artışlar neticesinde Türkiye geneli ithalat dâhi azalırken suni sentetik devamsız liflerden ithalatımız ise artmaya devam etti. Ocak-Kasım döneminde artarak 190 bin tona yükseldi” ifadesini kullandı.

İplik ithalatının yarısından fazlasının

Çin, Hindistan ve Endonezya’dan yapıldığı bilgisini veren Ahmet Öksüz, 2018 yılı Ocak-Kasım döneminde Çin’den 628 milyon dolar, Hindistan’dan 541 milyon dolar ve Endonezya’dan ise 288 milyon dolarlık iplik ithalatının yapıldığını belirtti.

“Firmalara inovasyon kabiliyeti ve rekabetçilik kazandıracaktır”

Söz konusu dönemde özellikle Sırbistan, Kazakistan gibi iplik sektöründe fazla yatırımları olmayan ülkelere yüzde 2000’in üzerinde ithalat gerçekleştirildiğini bildiren Öksüz, ticaret sapması yolu ile Türkiye’ye iplik girişi yapıldığına ve sektörün korunma taleplerinin henüz tam olarak karşılanmadığına dikkat çekti.

Türkiye’nin yıllık 4 milyon tonun üzerinde kurulu yerli üretim iplik kapasitesinin bulunduğunu aktaran Ahmet Öksüz, tekstil ve hammaddeleri sektörü olarak, bütün tekstil ürünlerini üretebilecek, ihraç edebilecek milli bir altyapıya sahip olduklarını vurguladı. Sektörün yıllık 131 milyar TL üretim değerinin bulunduğunu dile getiren Öksüz, “Tekstil ve hammaddeleri sektörü, hazır giyim sektörü ile birlikte değerlendirildiğinde, 222 milyar TL’lik bir üretim değeri ile imalat sanayi içinde en büyük sektör konumunda. Entegre yapısı ile diğer sektörler için örnek ve öncü olan sektörlerimiz, 8.2 dolar kilogram başı birim fiyat ile Türkiye’nin en fazla katma değerli ihracat gerçekleştiren sektörlerdir” dedi.

Ahmet Öksüz, bugün hijyenik kumaşlar, gümüş alaşımlı antibakteriyel ameliyat elbiseleri, yangın koruyucu kıyafetlerin yanı sıra kirlenmeyen ve su tutmayan nanoteknolojik kumaşların tamamı yerli; üzerinde önemli Ar-Ge çalışmaları yapılmış ipliklerle dokunduğunu belirtti.